

बुलिडटार गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को

नीति तथा कार्यक्रम

यस सम्मानित गाउँसभाका उपाध्यक्ष ज्यू,

सम्पूर्ण गाउँसभा सदस्य ज्यूहरू,

"बस्नयोग्य, हेर्नलायक समृद्ध बुलिडटार"

नेपालको संविधान, २०७२ ले निर्दिष्ट गरे अनुरूप तिन तहका सरकारमध्ये सबैभन्दा तल्लो तह अन्तर्गत जनताको नजिकको सरकारको रूपमा रहेको बुलिडटार गाउँपालिकाले प्रत्येक वर्ष नीति तथा कार्यक्रम मार्फत जनताको समस्या पहिचान गरी आधारभूत आवश्यकता परिपूर्ति र विकास निर्माणका कार्यहरू गर्दै आज हामी एघारौँ गाउँसभाको सन्दर्भमा नीति तथा कार्यक्रम लिएर यहाँहरू समक्ष प्रस्तुत भएका छौं।

सर्वप्रथम राष्ट्रका विभिन्न आन्दोलनमा राष्ट्रिय स्वतन्त्रता, लोकतन्त्र प्राप्ति तथा सामाजिक परिवर्तनका लागि बलिदान गर्ने अमर शहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जलि अर्पण गर्दछु । सिमित श्रोत र साधनका बाबजुत असिमित आवश्यकता र चुनौतिहरूलाई चिर्दै अगाडी बढ्न विगतका वर्षहरूमा प्रयास गरिरहेको कुरा स्मरणार्थ निवेदन गर्न चाहन्छु । गरिबी, वेरोजगारी, पछ्यौटेपन, चेतनाको स्तरमा कमि, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी लगायत अन्य विकासका पूर्वाधार लगायतका समस्यासँग हामी जुधिरहेका छौं । कोभिड महामारीले विश्वमा नै हाहाकार मच्याइरहेको अवस्थामा हामी पनि यसबाट अछुतो रहन सकेनौ । नागरिकका आवश्यकता परिपूर्ति, शासन, विकास र सेवा प्रवाह गर्दै उपलब्ध स्रोत साधनको व्यवस्थापन गरी शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, खानेपानी, पूर्वाधार, धार्मिक पर्यटन, पोषणका कार्यक्रमहरू यसै नीति तथा कार्यक्रम मार्फत बजेटमा समावेश गरिने छ । निश्चय नै यस्ता कार्यक्रमहरूले नागरिकका आवश्यकता परिपूर्ति गर्छ भन्ने अपेक्षा गरेको छु ।

श्रद्धेय गाउँ सभाका सदस्य ज्यूहरू,

अब म गाउँपालिकाको आ.व. २०७९/०८० को समग्र क्षेत्रको प्रस्तावित नीति, कार्यक्रम, बजेटको सारसंक्षेप प्रस्तुतीका लागि अनुमती माग्दछु ।

३) गत आ.व. २०७८/०७९ को असार १० सम्मको यथार्थ तथा संशोधित आय व्यय विवरण:

क्र. सं.	स्रोतको किसिम	आ.व. २०७८/७९				
		नेपाल सरकार	प्रदेश सरकार	जम्मा	खर्च	प्रतिशत
१	समानिकरण अनुदान	८ करोड ८६ लाख	७३ लाख ७ हजार २ सय ५०	९ करोड ५९ लाख ७ हजार २ सय ५०	४ करोड ६५ लाख ७५ हजार ७ सय १३	४८.५६
२	सशर्त अनुदान	२० करोड ९७ लाख ५५ हजार		२० करोड ९७ लाख ५५ हजार	११ करोड ७८ लाख १३ हजार ३ सय	५६.१७
३	समपुरक अनुदान		५० लाख	५० लाख	५० लाख	१००
४	विशेष अनुदान	२ करोड ८ लाख		२ करोड ८ लाख	१८ लाख ७६ हजार ३ सय १८	९.०२
५	राजश्व वॉटफाट	५ करोड ३५ लाख ३८ हजार ६ सय ६	२९ लाख ९६ हजार १ सय ६९	५ करोड ६५ लाख ३४ हजार ७ सय ७५	५ करोड ६ लाख ३२ हजार ८ सय ५१	८९.५६
६	रोयल्टी					
७	सवारी कर					
८	घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क					
९	आन्तरिक स्रोत			९ करोड ९९ लाख ५७ हजार ३ सय १५	६ करोड २६ लाख ७९ हजार ८ सय ६२	६२.७१
१०	अन्य					
	जम्मा			४८ करोड ७९ लाख ५४ हजार ३ सय ४०	२८ करोड ४५ लाख ७८ हजार ४४	५८.३२

४) आ.व. २०७९/०८० को प्रस्तावित आय व्यय अनुमान:

	संघीय सरकार	प्रदेश सरकार	जम्मा
--	-------------	--------------	-------

समानिकरण अनुदान	९ करोड ३५ लाख	१ करोड ३ लाख ५ हजार	१० करोड ३८ लाख ५ हजार
राजश्व बाँडफाड	८ करोड ४४ लाख ६८ हजार	५२ लाख ५ हजार	८ करोड ९६ लाख ७३ हजार
विशेष अनुदान	९२ लाख	७० लाख	१ करोड ६२ लाख
समपुरक अनुदान		५० लाख	५० लाख
सशर्त अनुदान	२२ करोड ६६ लाख		२२ करोड ६६ लाख
आन्तरिक आय			३० लाख
चालु आवको बैंक मौज्दात हुने अनुमान			३ करोड
जम्मा	४१ करोड ३७ लाख ६८ हजार	२ करोड ७५ लाख १० हजार	४७ करोड ४२ लाख ७८ हजार

आ.व. २०७९/०८० का लागि बुलिडटार गाँउपालिकाको समग्र विकास नीतिहरु यस प्रकार रहेका हुनेछन् ।

शिक्षा :

- गाउँपालिकाको समग्र शैक्षिक सुधारको लागि गाउँ शैक्षिक सुधार कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- हरेक विद्यालयमा महिला तथा छात्राहरुका लागी महिनावारीको समयमा प्रयोग हुने स्यानिटरी प्याड निशुल्क उपलब्ध गराइनेछ र प्याड भेन्डिड मेसिनको व्यवस्था मिलाइने छ ।
- वडा नं १ र ६ मा संचालित प्राविधिक शिक्षालाई प्रभावकारी रुपमा अगाडी बढाउने र बाकी सबै वडाहरुमा सम्भाव्यता अध्ययन गरी प्राविधिक शिक्षालाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

- स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरि कार्यान्वयनका लागि स्थानीय विषय तथा सिपयुक्त स्रोत व्यक्तिहरूलाई प्रयोगमा ल्याइनेछ ।
- सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयका सबै किसिमका पाठ्यपुस्तकहरू निःशुल्क उपलब्ध गराइने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- पूर्व प्राथमिक उमेर समूहका सबै अवस्थाका बालबालिकाको प्रारम्भिक बालशिक्षामा समतामुलक पहुँच सुनिश्चित गर्न बालबिकास केन्द्रको कक्षा व्यवस्थापनमा सुधार गर्दै बालबिकास केन्द्रका सहजकर्ताहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- अनिवार्य तथा निःशुल्क आधारभूत शिक्षाको सुनिश्चितता गर्न विद्यालय उमेर समूहका सबै किसिमका बालबालिकाहरूलाई विद्यालयमा भर्ना गरी टिकाइराख्न दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, छात्रा सेनेटरी प्याड, भोला सहित स्टेशनरी वितरण जस्ता कार्यक्रमहरूलाई थप प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- विद्यालयहरूमा उपयुक्त बालमैत्री शैक्षिक वातावरण निर्माण गरी गुणस्तरीय शिक्षा उपलब्ध गराउन, कक्षाकोठा निर्माण, मर्मत, फर्निचर, घेरावार, पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला सूचना प्रविधि जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- शिक्षकहरूको कार्यक्षमतामा अभिवृद्धि गर्दै शैक्षिक गुणस्तर सुधार गर्न पुनर्ताजगी तालिम, विषय शिक्षक, समूहहरूको कार्यशाला, विज्ञ शिक्षकलाई सुपरीवेक्षणको रूपमा परिचालन गरी प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराइने छ ।
- सामुदायिक तथा संस्थागत विद्यालयहरूको अनुगमन, सुपरीवेक्षण र मूल्यांकन प्रणालीलाई सुदृढ गर्दै नतिजामा आधारित शिक्षक, विद्यार्थी, विद्यालय तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई पुरस्कृत गर्नुका साथै स्वदेश तथा विदेशमा अध्ययन अवलोकन भ्रमणको अवसर उपलब्ध गराइनेछ ।
- नतिजामा आधारित शैक्षिक अनुदान कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- गाउँ स्तरीय अन्तर विद्यालय भ्रमण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- विद्यालयमा सुशासन पारदर्शिता, जवाफदेहिता प्रवर्द्धनमा जोड दिई विद्यालयमा एकीकृत शिक्षा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (IEMIS) सुदृढ गर्दै विद्यालयमा विद्युतीय हाजिरीलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

- घर पहिलो पाठशालाको रूपमा स्थापित गर्दै बालबालिकालाई गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्न अभिभावकको भूमिका बढाउन Good Parenting सेमिनार र नियमित अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- शिक्षाका मुख्य सरोकारवालासँग निरन्तर बैठक छलफल अन्तरक्रिया, कार्यशाला गरी गुणस्तरीय शिक्षाको विकासमा जोड दिइनेछ ।
- विद्यालय क्षेत्रभित्र आकर्षक फूलवारी तथा करेसावारी निर्माण तथा वृक्षारोपण गरी सुन्दर र हरित विद्यालय निर्माण अभियानलाई अगाडि बढाइनेछ । पढ्नका लागि सिक्ने र सिक्नका लागि पढ्ने प्रक्रियालाई प्रोत्साहन गर्न आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा सञ्चालित प्राविधिक धारका विद्यालयहरूलाई थप प्रभावकारिता तथा अन्य फरक प्राविधिक धारका विद्यालय सञ्चालनका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ । जनजागृति मावि ढाँडवेशी र शिवमावि अत्रौलीमा सञ्चालन भइरहेको बालीविज्ञान र सिभिल इन्जिनियरिङको प्राविधिक विद्यालयमा अध्ययन गर्नका लागि हरेक वडाबाट विपन्न व्यक्तिहरूका लागि नीति तयार गरी सोहि बमोजिम छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ र अध्ययनपश्चात् रोजगारीको लागि आवश्यक प्रबन्ध मिलाइनेछ ।
- शैक्षिक गुणस्तर बृद्धिका लागि कम विद्यार्थी संख्या भएका सामुदायिक विद्यालयलाई स्थानीय अभिभावक र समुदायको सहमतिमा नजिकैको सामुदायिक विद्यालयमा गाभ्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विपन्न तथा अभिभावक बिहिन बालबालिकाहरूको शिक्षाको लागि आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ ।
- विद्यालय उमेर समूहका बालबालिकालाई मदिरा तथा सुर्तिजन्य पदार्थ विक्रि वितरणमा पूर्ण रोक लगाईने छ । कानुन बमोजिम विद्यालय परिषर नजिकै मदिरा तथा सुर्तिजन्य पदार्थको विक्रि वितरणमा पूर्ण रोक लगाईने छ ।
- भौतिक पुर्वाधार कमजोर भएका विद्यालयहरूका लागि भवन तथा कक्षा कोठाहरू मर्मत तथा निर्माण गरिदै लगिनेछ ।
- विद्यालयमा बहुआयामिक शिक्षण सिकाइ प्रणाली विकास गरी सबै शिक्षण संस्थामा लागु गर्न सहकार्य, सहयोग, सहजीकरण अनुगमन तथा समन्वय व्यवस्था सुदृढ गरिनेछ ।

- सबै बिद्यालयहरुको भौतिक संरचना निर्माण गर्दा बालमैत्री र अपाङ्गमैत्री बनाइने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- आधारभूत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य एवं निःशुल्क पाउने बालबालिकाहरुको संबैधानिक अधिकारलाई व्यवहारिक रुपमा नै निःशुल्क प्रदान गरिनेछ ।
- संघ तथा प्रदेश सरकारको सहकार्यमा सबै बिद्यालयहरुमा विज्ञान प्रयोगशाला, पुस्तकालय र I.C.T कार्यक्रम संचालनमा ल्याई बिद्यालयहरुको शैक्षिक स्तरोन्नती गरिने छ ।
- प्रतिस्पर्धात्मक शैक्षिक वातावरण निर्माण गरी शिक्षक तथा बिद्यार्थीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्रोत्साहन र पुरस्कारको व्यवस्था गरिने छ ।
- प्रदेश सरकारको सहकार्यमा विज्ञान र गणित बिषयको गुणस्तर सुधार कार्यलाई अगाडि बढाइने छ ।
- नैतिक तथा नागरिक शिक्षा र जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- प्राविधिक शिक्षा संचालनमा रहेका बिद्यालयहरुमा Students Focus Learn and Earn संचान गरिनेछ ।
- एक बिद्यालय एक स्काउट कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

स्वास्थ्य

- सबै तहका स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट तोकिए बमोजिम निःशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गरिनेछ ।
- स्वास्थ्यमा सर्वव्यापी पहुँचको अवधारणा अनुसार प्रवर्द्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, सेवालाई प्रभावकारी रूपमा लागु गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । गाउँपालिका भित्रका विपन्न माझी, बोटे समुदाय र गाउँपालिका भित्र स्थापित संचारगृह तथा पालिकालाई कार्यक्षेत्र बनाएर कार्यरत पत्रकारको निःशुल्क स्वास्थ्य बिमा गरिनेछ ।
- मानसिक रोग सम्बन्धी सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

- विपन्न वर्गलाई स्वास्थ्य विमा सेवाको पहुँचमा पुर्याउने तथा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य केन्द्रमा लाग्ने औषधोपचार खर्च गाउँपालिकाले व्यहोर्ने र बाहिरी अस्पतालमा लाग्ने खर्च मिनाहा गर्न सम्बन्धित निकायसग पहल गरिनेछ।
- बुलिडटार प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रलाई १० शैयाको बुलिडटार अस्पतालको रूपमा विकास गर्दै सेवा विस्तार, गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न जनशक्ति, उपकरण (एक्सरे लगाएतका उपकरण) व्यवस्थापन र भौतिक पूर्वाधार (भवन) निर्माणको लागि प्राथमिकता दिइनेछ।
- बुलिडटार अस्पताल सञ्चालन कार्यविधि निर्माण गरी अस्पताल व्यवस्थापन, सञ्चालन तथा विकासको कार्य अगाडि बढाइनेछ।
- सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूका निरन्तर अनुगमन र सुपरिवेक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ।
- नेपाल सरकारबाट निशुल्क उपलब्ध गराइने औषधीको उपलब्धतालाई सुनिश्चित गरिनेछ।
- घरमै सुत्केरी कार्य शून्यकार्यक्रम अर्न्तगत सबै स्थानमा रहेका बर्थिङ्ग सेन्टरको प्रभावकारी सेवा विस्तार गरी गर्भवती जाँच, सुत्केरी पोषण खर्च, सुत्केरी यातायात खर्च उपलब्ध गराइनेछ।
- बहुक्षेत्रिय पोषण कार्यक्रम मार्फत् सुनौलो हजार दिनका आमाहरूको पोषण अवस्था सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- घुम्ती स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रम मार्फत् जेष्ठ नागरिक, अपांग, असहाय, दीर्घरोगीहरूलाई प्रत्येक तीन महिनामा एक पटक घरमै गई स्वास्थ्य सेवा दिने व्यवस्था मिलाइनेछ। वडा स्थित स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रत्येक ६ महिनामा एक पटक विशेषज्ञ चिकित्सक मार्फत स्वास्थ्य परिक्षण तथा सेवा प्रवाहका व्यवस्था मिलाईने छ।
- गाउँपालिकाका सबै स्वास्थ्य चौकीहरूमा वार्षिक रूपमा एक पटक एकिकृत स्वास्थ्य शिविर आयोजना गरिने छ।
- गाउँभित्र महामारी तथा आउन सक्ने रोगहरूको पहिचान, नियन्त्रण तथा उपचारका लागि स्वास्थ्यकर्मी सहितको Rapid Response Team तयारी अवस्थामा राखी परिचालन गरिनेछ।
- क्षयरोग, कुष्ठरोग, एचआईभी एड्स तथा यौनरोग, मलेरिया, डेंगु, सिकलसेल एनेमिया, कालाजार जस्ता जनस्वास्थ्यसँग सम्बन्धित रोग नियन्त्रण कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गरिनेछ।

- विपन्न वर्गका गाउँबासीकालागि गाउँपालिकाद्वारा आर्थिक सहयोग र मुटु, मृगौला र क्यान्सरका बिरामीहरूका लागि नेपाल सरकारको कार्यक्रममार्फत् आर्थिक सहायताको लागि सहजीकरण तथा समन्वय गरिनेछ ।
- रगत चाहिने बिरामीहरूका लागि गाउँपालिका भित्रका नागरिकलाई रगत खरिद गर्न लागेको खर्च गाउँपालिकाले उपलब्ध गराउनेछ ।
- स्वास्थ्य ठाउँ, कुपोषण रहित बुलिडटार गाउँ कार्यक्रम अर्न्तगत ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाको पोषण व्यवस्थापनका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयम् सेविकाहरूलाई यातायात खर्च, बिदाइ हुने महिला स्वयम् सेविकाहरूलाई प्रोत्साहन रकम र अवलोकन भ्रमणका लागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
- गाउँभित्रका नीजि तथा गैर सरकारी क्षेत्रबाट सञ्चालित निदान केन्द्र, औषधी पसल, स्वास्थ्य क्लिनिक लगायतका स्वास्थ्य संस्थाहरूको नियमित अनुगमन गरी गुणस्तरिय र नियमित स्वास्थ्य सेवाको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र सञ्चालित एम्बुलेन्सहरूलाई व्यवस्थित गर्दै छिटो छरितो सेवा प्रदान गर्ने गरी व्यवस्थापन गरिने छ ।
- बालविवाह न्यूनीकरण सम्बन्धि अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकतामा राखी कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईने छ ।
- "सुत्केरी आमा पोषिलो खाना" कार्यक्रमलाई आगामी आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइनेछ र गाउँपालिका भित्रका सुत्केरी आमा र बच्चाको पोषण तथा स्याहारलाई थप व्यवस्थित गरिने छ ।
- जेष्ठ नागरिक, शारीरिक रूपले असक्षम व्यक्ति र बालबालिकाहरूको स्वास्थ्य सुविधामा सहज पहुँच र सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ ।
- कुनै पनि प्रकारको यौनजन्य हिंसा वा सामाजिक बहिष्कारमा पारिएका किशोरीहरू एवम् बालश्रम, बेचबिखन, आदिबाट पिडित बालबालिका एवम् महिलाहरूको लागि मनोसामाजिक परामर्शदाताको सहयोगमा व्यावसायिक शिक्षा दिई वा सीपको विकास गरी पुनःस्थापना गरिने छ ।
- यस गाउँपालिकाको सामुदायिक स्वास्थ्य सुधार एवं सरसफाईका लागि विभिन्न सार्वजनिक स्थानहरूमा सार्वजनिक शौचालयको निर्माण कार्यको योजना अघि बढाइने छ ।

- गाउँपालिका भित्रका सबै नागरिकहरूलाई मधुमेहको निःशुल्क परिक्षणको व्यवस्था मिलाइने छ ।

आयुर्वेद

- बुलिडटार गाउँपालिकाभित्र पाइने जडीबुटीको अनुसन्धान, पहिचान गरी नीजि साभेदारी लगानी मार्फत जडीबुटी प्रशोधन केन्द्रको निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।
- भान्सा नै औषधालय कार्यक्रम मार्फत गृहणीहरूलाई स्थानीय जडीबुटीको प्रयोगबारे जानकारी गराइने छ ।
- स्वास्थ्य जीवनशैलीका लागि योग, ध्यान र सकारात्मक सोच सम्बन्धि प्रशिक्षण सञ्चालन गरिनेछ ।

कृषि तथा पशुपक्षी विकास

- कृषकले उत्पादन गरेको वस्तु स्थानिय बजारमा नबिकेमा र आफैले बजारसम्म लैजान नसकेमा गाउँपालिकाले नै बजारसम्म लैजानका लागि सहजिकरण गरिनेछ ।
- कृषि औजार तथा सामग्रीमा भ्याट फ्रि गर्न पहल गरिनेछ र कोल्ड स्टोरेजको व्यवस्था गरिनेछ ।
- कृषि फार्म दर्तालाई सर्वसुलभ बनाउने र माटो सुहाउँदो नगदे बाली लगाउने साथै उच्च भुभागमा फलफुल खेति गर्ने कार्यक्रममा प्रोत्साहन गरिने छ ।
- कृषिमा यान्त्रिकरण गर्दै निर्वाहमुखी कृषिबाट व्यवसायिक कृषि गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ । यसका लागि कृषिमा यान्त्रिकरण , लागतमा न्यूनिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ
- कृषि पकेट तथा जोन कार्यक्रमलाई प्राथमिकताका साथ सञ्चालन गरिनेछ । कृषि उत्पादकत्व बृद्धि गर्न एक गाउँ , एक उत्पादन सञ्चालन गरिनेछ । यसका लागि प्रदेश तथा संघ सरकारका कार्यक्रमसँग समन्वय गरिनेछ ।
- बुलिडटारमा कृषि उपज तथा संकलन केन्द्र, निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्दै संयोजन कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- विउ, विजन, कृषि यान्त्रिकरणमा दिदै आइएको अनुदानको कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- विषादी न्यूनिकरण अभियान सञ्चालन गर्दै अर्गानिक तरकारी तथा खाद्यबाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- खाद्यान्न बाली बीउमा अत्मनिर्भर गाउँ कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । जसका लागि बीउ विजन उत्पादन प्रशोधन तथा भण्डारण गर्ने कृषक ,कृषि समूह तथा सहकारीलाई विशेष अनुदानको व्यवस्था गर्दै बजारको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- सुन्तला तथा कागतीखेतीको पकेट तथा जोन क्षेत्र घोषण गरी प्रोत्साहनका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यसका लागि संघीय र प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरिनेछ ।
- पोषण सुरक्षा र संवेदनशिलतालाई मध्यनजर गर्दै एक घर एक करेसाबारी नीति अबलम्बन गरिनेछ ।करेसाबासी निर्माणको लागि आवश्यक बिउ विजन गाउँपालिकाले निशुल्क उपलब्ध गराइनेछ । यस क्षेत्रका स्थानीय जातका बालिहरूको पकेट क्षेत्र (उदाहारणको लागि वडा नं. माथिल्लो भेगमा कोदो, मकै, पिडालु आदिको) स्थापनागरि खाद्य सुरक्षामा थप टेवा पुऱ्याउने तथा गरिबी निवारणको अस्त्रका रूपमा प्रयोग गर्ने नीति अपनाईने छ ।
- कृषि क्षेत्रमा प्रगतिको आधार, कृषि प्राविधिक गाउमै जिम्मेवार भन्ने नाराका साथ यस गाउँपालिका भित्र रहेका कृषि तथा पशु प्राविधिकहरूको प्रोफाईल तयार गरी कृषकहरूलाई नजिकको कृषि प्राविधिक संग जोड्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- प्रदेश तथा संघिय सरकार संगको सहकार्यमा प्राकृतिक प्रकोप तथा विभिन्न कारण हुने नोक्सानीको क्षतिपूर्तिको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- कृषिमा सहूलियत पूर्ण व्याजदरको सुविधाका लागि बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरू संग गाउँपालिकाको तर्फबाट सहकार्य तथा समन्वय गरिनेछ ।
- तरकारी तथा फलफुल पकेट क्षेत्रमा उत्पादनको बजारीकरणको लागि कृषक कहाँबाट संकलन केन्द्रसम्म पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ कृषि एम्बुलेन्स सञ्चालन गरिनेछ ।
- बिमा प्रदायक कम्पनीसंगको सहकार्यमा कृषि तथा पशुपंक्षी बिमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- गाउँपालिकाले दुग्ध उत्पादनमा जोड दिदै सामुहिक गाई भैंसी पालनमा गाउँलेलाई आकर्षण गरि बाच्छी तथा पाडीका लागि अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- अदुवा खेती तथा बेसारखेती उत्पादक किसानहरूलाई प्रोत्साहन स्वरुप अनुदान ब्यवस्थापन गरिनेछ ।

- पशु खोप कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै पशुहरूमा लाग्ने विभिन्न किसिमका सरुवा रोगहरू नियन्त्रण तथा उन्मुलन कार्य नियमित सञ्चालन गरिनेछ ।
- बाखा पकेट क्षेत्र कार्यक्रमलाई पशुसेवा विज्ञ केन्द्र र अन्य संघ संस्थाको सहकार्यमा विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- घाँसमा आधारित पशुपालनमा जोड दिन उन्नत घाँसको बिउ बेर्ना वितरण गरिनेछ ।
- नश्ल सुधार तथा कृत्रिम गर्भाधान सेवामार्फत् उन्नत नश्लका बाच्छी तथा पाडी उत्पादनमा वृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
- गाउँपालिकाका विभिन्न क्षेत्र निर्धारण गरी एकीकृत निःशुल्क पशु स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशुपक्षी उत्पादन प्रवर्द्धनका लागि बुलिडटार कृषि तथा पशुपक्षी प्रवर्द्धन मेला आयोजना गरिनेछ ।
- कृषकहरूको व्यावसायिक वर्गीकरण (व्यवसायी र नमुना व्यवसायी) गरी अनुदान प्रदान गरिनेछ ।
- उत्कृष्ट कृषक, समुह तथा सहकारीलाई अनुभव तथा सिकाइ आदान-प्रदानको लागि कृषि भ्रमणको कार्यक्रम गरिनेछ ।
- कृषि तथा पशुपक्षी प्रचार प्रसार कार्यक्रम मार्फत् गाउँपालिका भित्रका कृषक, समूह, सहकारहरूलाई कृषि र पशुपक्षी सम्बन्धि चेतना मुलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय प्रजातिका धान, मकै, कोदो, कोशेबाली फलफूल तथा अन्नबाली संरक्षणको लागि स्थानीय बिउ संरक्षण र विकास गर्ने गरि बिउ बैंकको स्थापना गर्ने नीति लिईने छ ।
- कृषिलाई व्यावसायिकीकरण गर्न "पकेट क्षेत्र कार्यक्रम", "हाईटेक नर्सरी", "हाट बजार निर्माण"जस्ता कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका कृषकहरूलाई सूचीकरण गरी कृषक डाटा बैंक निर्माणको कार्य प्रारम्भ गरिने छ । यसमा खाद्यान्न बाली, तरकारी, फलफूल, पशुपन्छी, माछा आदि जस्ता कार्यक्रमहरूको तथ्यांकहरूलाई अद्यावधिक गर्ने कार्यक्रम सुचारु गरिने छ ।
- व्यावसायिक कृषकहरूलाई व्यवसाय सम्बन्धि ऋण कर्जाका लागि Soft Loan को व्यवस्था गर्न बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूसग आवश्यक पहल गरिने छ ।

- साना तथा घरेलु उद्योग स्थापनालाई जोड दीई उद्योग दर्ता सरलीकरण गरिनेछ ।
- बाँझो जमिनलाई उत्पादनमुखी गरौं फलफुल खेती, तरकारी खेती, कृषि उत्पादन गर्न प्रोत्साहन र पहल गरिनेछ ।

सिँचाई

- खेतबारीमा किसानलाई साहारा : सिँचाईले हराभरा कार्यक्रमअन्तर्गत गाउँपालिकाको कृषि उत्पादन क्षेत्रमा सिँचाई बाँध, सिँचाई नहर र सिँचाई कुलो मर्मत तथा सञ्चालन गरिनेछ ।
- कुलोको बाँधहरु व्यवस्थित गर्न स्याउला मुक्त बाँध अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- सिँचाई बाँध, नहर र बोरिङ्गको सम्भावना नभएको स्थानमा लिफ्टड सिँचाईको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- बुलिङटार सिँचाई योजना, भलायटार सिँचाई योजना जस्ता ठुला सिँचाई आयोजनाहरूको मर्मत तथा पुनः निर्माणका लागि DPR तयार गरी प्रदेश र संघीय सरकारको सहकार्यमा निर्माण प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
- जमिनमा जलसतह कायम राख्न रिफिल ट्यांक र पोखरी निर्माणको कार्यक्रम अगाडी बढाइने छ ।

पर्यटन विकास तथा संस्कृति

- गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय स्थलहरूको प्रचार प्रसारका लागि वृत्तचित्र निर्माण तथा फोटो पुस्तक प्रकाशन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको पहिचान भल्कनेगरी Eco village in Rural area of Bulintar को अवधारणा अनुरूप त्यस क्षेत्रका नागरिकहरूलाई रोजगारी सिर्जना गरी आयआर्जन र जीवनस्तर उकास्ने कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- बुलिङटार गाउँपालिकामा दरै तथा कुमाल होमस्टे, मगर होमस्टे सञ्चालनका लागि आवश्यक सहयोग गरिनेछ । साथै गाउँपालिकाको अन्य क्षेत्रमा धार्मिक तथा सांस्कृतिक पहिचान सहितको होमस्टे निर्माणका लागि आधारभूत तालिम सञ्चालन गरी दर्ता प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र बसन्तपुर सामुदायिक वन क्षेत्रमा पार्क निर्माण गरिनेछ । शान्ति पार्क लगाएत अन्य ठाउँका पार्कहरूको पूर्वाधार निर्माण गरि आन्तरिक पर्यटकलाई आकर्षण गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाको पाहाडी क्षेत्रमा पदमार्ग विकासको काम अगाडी बढाइनेछ ।

- देवचुली डाँडा, वरचुली डाँडा, भेरी खण्डे दरवार, घुमारी क्षेत्र , जौवारीमा रहेको सेनकालिन दरवारको संरक्षण तथा पर्यटकीय पूर्वाधारहरूको निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- सुन भाँक्री गुफा संरक्षण तथा तिन कन्या माईको मन्दिर निर्माणकार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई आकर्षित गर्न गाउँपालिकाभित्र ठुला तथा मझौला लगानीका होटल, रिसोर्टहरू तथा व्यवसायहरू सञ्चालनको वातावरण तयार गरिनेछ ।
- कौरा नाच, झाम्प्रे, मारुनी नाच , बालन नाच तथा विभिन्न जातजातिहरूको भेषभुषा, रहनसहन तथा संस्कृतिको संरक्षण गरिनेछ ।
- दाहसंस्कार स्थल तथा घाटहरू उचित व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाले पर्यटन गुरु योजना निर्माण कार्य अगाडि बढाउनेछ ।
- पर्यटन गुरुयोजना अनुसार गाउँपालिका भित्रका पर्यटकीय सम्भावना बोकेका प्राकृतिक, ऐतिहासिक, धार्मिक एवं साँस्कृतिक क्षेत्रहरूको पूर्वाधार विकासका कार्यहरू अगाडी बढाइने छ ।

उद्योग तथा व्यवसाय विकास

- बुलिडटार गाउँपालिकाभित्र लगानीमैत्री व्यवसाय सञ्चालनको वातावरण तयार गरिनेछ ।
- स्थानीय स्रोत र साधन, सीप, प्रविधि र श्रममा आधारित उद्यम प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- परम्परागत प्रविधिलाई संरक्षण गर्दै आधुनिकीकरणमा जोड दिईने छ । परम्परागत सिप र प्रविधिलाई संरक्षण गर्न अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- कृषि र जडीवुटी प्रशोधन उद्योग सञ्चालनको लागि गाउँपालिकाले आवश्यक समन्वय तथा सहयोग गर्नेछ ।
- गाउँ भित्र उद्योग स्थापनाको लागि एकीकृत कानूनको निर्माण गरिनेछ ।
- बजार अनुगमनलाई नियमित गरिने छ ।
- औद्योगिक विकासको लागि उद्योग दत्तदिखि बहिर्गमनसम्म सरलीकरण गर्न स्थानीय औद्योगिक नीति तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- Vocal for Local को अवधारणालाई अगाडी बढाइनेछ ।
- आत्मनिर्भर बुलिडटार कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- ज्ञानको साथसाथै सिप पनि सिकौं अभियान संचालनमा ल्याइनेछ ।

- लघु उद्यम संचालनको लागि प्राविधिक परामर्श तालिम र अनुदानको व्यवस्था गरी वजारीकरणमा समन्वय गर्ने ।
- उत्पादित वस्तुहरूको गुणस्तरीयता सुनिश्चित गर्न संस्थागत संयन्त्रको विकास गरिनेछ ।
- वन पैदावार तथा स्थानिय कच्चा सामाग्रिमा आधारित उद्योगहरूको स्थापनामा जोड दिइनेछ ।
- गाउँपालिका स्तरीय उद्योग बाणिज्य संघको गठन गरि यस क्षेत्रलाई थप जिम्मेवार बनाईने छ ।
- "स्थानीय वस्तुको प्रयोग गरौं र उत्पादनलाई प्रोत्साहन गराउ" भन्ने अभियान संचालन गरि कृषि जन्य वस्तुको प्रसोधन उद्योग स्थापना गर्न कदम चालिने छ ।
- रोजगारी उपलब्ध गराउने स्थानीय उद्योगलाई कर छुट अनुदान तथा सहूलियतको लागि सहजीकरणको व्यवस्था गरिने छ ।

श्रम तथा रोजगार

- वैदेशिक रोजगार सम्बन्धी परामर्शका निमित्त वैदेशिक रोजगार सहायता कक्षको स्थापना गरिने छ ।
- वर्षमा कम्तिमा २०० युवाहरूलाई सिपमुलक तालिमको व्यवस्था गरि एक घर एक उद्यम कार्यक्रम अन्तर्गत स्वरोजगारमा लाग्न अभिप्रेरित गरी आवश्यक वातावरण निर्माणमा सहयोग गर्ने तथा रोजगारीको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- Incubation Centre को स्थापना गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभिन्न रहेका बेराजेगारहरूको तथ्यांक संकलन तथा अभिलेखिकरण गरी श्रममा आधारित काममा परिचालन गरिनेछ ।
- दक्ष तथा युवा जनशक्ति विदेश पलायन हुने कार्यलाई रोक्न स्थानीय स्तरमा विभिन्न सिपमुलक उद्यमशिलता तालिम सञ्चालन गरी रोजगारीको सृजना गरिनेछ ।
- विदेशको अनुभव स्वदेशमा पौरख अभियान मार्फत् वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका युवाहरूलाई स्वदेशमै लगानी र उद्यम सञ्चालनको वातावरण तयार गरिनेछ ।

- श्रमिकहरूको समाजिक सुरक्षा, सिप र दक्षताको उचित ज्याला निर्धारण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- समान कामको समान ज्याला कार्यान्वयनका लागि नियमित अनुगमन र आवश्यक समन्वय तथा निर्देशन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका रोजगारदाताहरूको विवरण तयार गरी आवश्यक श्रमिक संख्याको एकिन गरी रोजगारीको लागि सिप तालिम प्रदान गरी आवश्यकता अनुसार श्रमिकलाई रोजगारीमा संलग्न गराइनेछ ।

सुशासन :

- गाउँपालिका तथा वडा स्तरबाट प्रदान गरिने सेवालार्ई सर्वसुलभ, छरितो र प्रविधिमैत्री बनाइने छ । सेवा प्रवाहमा संलग्न जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी नागरिकप्रति उत्तरदायी बनाउन सेवाग्राहीबाट पृष्ठपोषण लिने पद्धतिलार्ई संस्थागत गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट कार्य सम्पादन गर्दा पारदर्शी, जवाफदेही र सहभागिता मूलक प्रक्रिया अवलम्बन गर्न सार्वजनिक सुनुवाई, खर्च सार्वजनिककरण, सामाजिक लेखापरीक्षण, नागरिक सन्तुष्टि सर्वेक्षण जस्ता सेवाग्राही प्रति उत्तरदायी हुने कार्यक्रमहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाउँपालिकामा गुनासो सुन्ने अधिकारीको व्यवस्था गरी नागरिकहरूबाट प्राप्त गुनासोको तत्काल समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- नागरिक बडापत्रमार्फत् सेवाग्राहीलाई जानकारी गराउने नीतिलार्ई व्यवहारिक बनाइनेछ ।
- “कार्य सम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली” निर्माण गरी राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूलाई कार्य गर्न प्रोत्साहित गर्ने र गाउँपालिकामा उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।
- जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि अभिमुखिकरण, तालिम, गोष्ठी तथा अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था गरिनेछ ।
- दरवन्दी अनुसार प्रत्येक कर्मचारीहरूको कार्य प्रगति विवरण तयार गरी मूल्यांकन गर्ने परिपाटी तयार गरिनेछ ।

- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयमा भएका नियमित बैठकका निर्णयहरू वेवसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिने छ ।
- गाउँपालिकाबाट भएका मासिक आय तथा व्ययको विवरण (खर्च) महिनाको अन्त्यमा वेवसाइट मार्फत सार्वजनिक गरिने छ ।
- सरकारी सेवाका कर्मचारी, शिक्षक र सामाजिक सुरक्षा भत्ता स्वयं व्यक्तिको खातामा सोझै भुक्तान हुने व्यवस्था मिलाईएको छ ।
- सेवा प्रभावमा विद्युतीय सूचना प्रणाली अवलम्बन गर्दै Software मार्फत data को भण्डारण, तथ्यांक संकलन, विश्लेषण जस्ता कार्य गरिने छ ।
- आम्दानी खर्चलाई पारदर्शी बनाई राजश्व दायरा फराकिलो पाउँदा राजश्व चुहावट न्यूनीकरणमा प्रयत्न गरिनेछ ।
- लेखा प्रणालीलाई व्यवस्थित बनाई बेरुजु फछ्यौटलाई तदारुकता साथ अगाडी बढाईने छ ।

गरिवी निवारण

- गाउँपालिकाभित्र बसोबास गर्ने गरिव तथा विपन्न परिवारको तथ्यांक संकलन गरी आयआर्जनसँग जोड्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा) मार्फत उद्यम विकास तालिमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्थानीय सामुदायिक वनहरूले गरिवी निवारणमा विनियोजन गर्ने रकमलाई उद्यम र रोजगारसँग जोड्ने कार्यक्रम सञ्चालनको लागि आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ ।
- महिलाहरूलाई समूहमा आवद्ध गरी कुसन तथा बास, लगायतबाट निर्माण हुने हस्तकलाका सामाग्री उत्पादन गरी बजारीकरणमा जोडिने छ ।

सहकारी क्षेत्र

- सहकारी क्षेत्रलाई अझ सवल र सक्षम बनाई सहकारी मार्फत गरिवी निवारण लक्ष्यका साथ सहकारी संस्थाको उत्पादन र उत्पादित बस्तुको बजारीकरण गरिनेछ ।
- एक वडा एक सहकारी कार्यक्रम अन्तर्गत हरेक कृषि कार्यक्रमहरू कृषि सम्बन्धी तालिम तथा बिउविजन वितरण जस्ता कार्यहरू सहकारी मार्फत गरिने छ ।
- सहकारी संस्थाहरूको नियमित अनुगमन गरिनेछ । निस्क्रीय एवं नियम विपरित सञ्चालनमा रहेको सहकारीलाई कारवाही गरिनेछ भने उत्कृष्ट कार्य गर्ने सहकारीलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।

- महिला सहकारी स्थापना तथा सञ्चालनमा विशेष प्रोत्साहन गरिने छ ।
- सहकारी सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून तथा मापदण्ड तर्जुमा गरिनेछ ।
- सहकारी संस्थाद्वारा उत्पादित वस्तुको बजारीकरणमा गाँउपालिकाले समन्वय गरिनेछ ।
- सहकारी प्रशिक्षण, नियमन तथा सूचना प्रणालीको स्थापना गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सहकारी खेती, उद्योग, सेवा र व्यवसायको विकास तथा प्रवर्द्धनका लागि भौतिक पूर्वाधारको विकास गरिनेछ ।
- एक सहकारी एक उत्पादन नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सहकारी संस्थाद्वारा उत्पादित वस्तुको बजारीकरणमा गाँउपालिकाले समन्वय गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्र थप एक "क" वर्गको बाणिज्य बैंकको स्थापना गर्न पहल गरिने छ ।

महिला, बालबालिका, अपाङ्ग तथा जेष्ठ नागरिक

- महिला सशक्तिकरण अभियान तथा अपाङ्ग समुदायलाई समाहित गरी सीपमुलक तथा व्यवसायिक तालीमको व्यवस्था गरी आत्मनिर्भर हुन अभिप्रेरित गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र विद्यमान बालविवाह अन्त्यको लागि सेचतना तथा कानुनी शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालबालिकाको नेतृत्व विकासका लागि नमुना बाल संसदको अभ्यास गरिनेछ ।
- अग्रजको ज्ञान अनुजमा हस्तान्तरण कार्यक्रम मार्फत् जेष्ठ नागरिक र बालबालिका बीच अन्तर संवाद र सिकाइ आदानप्रदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- किशोरीहरूलाई सुरक्षित र मर्यादित महिनावारी, सकारात्मक सोच, आत्मरक्षा जस्ता विषयका तालिम तथा कार्यक्रमहरूमा सहभागी बनाई किशोरी हिंसामुक्त गाउँपालिका बनाइनेछ ।
- सम्पूर्ण सरकारी तथा सार्वजनिक भवनहरू अपाङ्गता मैत्री बनाउदै लगिनेछ ।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू जीवनवृत्तिमा सहयोग गर्ने खालका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा कार्यलाई प्रोत्साहित गर्ने गरी मनमोहन स्मृति सामाजिक सुरक्षा कोषको स्थापना गरिने छ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ताका लागि बैंक आउनजान समस्या हुने भएकाले वडास्तरबाटै सामाजिक सुरक्षा भत्ता उपलब्ध हुने गरी वित्तिय संस्थाहरू संग समन्वय गरिनेछ ।
- महिला सशक्तिकरणलाई प्रभावकारी ढङ्गले संचालन गरिनेछ ।

- लक्षित समुहलाई शिक्षा, स्वास्थ्य, पोषण, खेलकुद, मनोरञ्जन लगायत सुविधा उपलब्ध गरिनेछ ।
- ज्येष्ठ नागरिक दिवा आश्रय स्थलको व्यवस्था गरिनेछ ।
- अपाङ्ग तथा आर्थिक रूपले विपन्नलाई विशेष प्राथमिकता दिई आर्थिक सशक्तीकरण र सामाजिक रूपान्तरण गर्ने ।
- अपाङ्ग, विपन्न, उत्पीडित, द्वन्दपीडीत र पिछडीएको वर्ग र समुदायको हितमा सामाजिक असमानता हटाउने गरी विशेष कार्यक्रम संचालन गर्न गापाले अनुदान र बजेटको संयोजन गरिनेछ ।
- सामाजिक असमनता, विभेद र, उत्पीडनलाई न्युनीकरण गर्न सचेतनामूलक तालिम, गोष्ठी र कार्यशाला संचालनमा गापाले संयोजन गरिनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकहरूलाई निःशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण, निःशुल्क स्वास्थ्य शिविर एवं जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
- एकल महिला, वैदेशिक रोजगारीबाट फिर्ता भएका, आर्थिक रूपमा कमजोर आदि महिला लक्षित रोजगार कार्यक्रम जस्तै "सफा झोला निर्माण, ढाका कपडा बुनाई, सिलाई कटाई, ऊनी स्विटर टोपी बनाउने, स्क्रिन प्रिन्टिङ, ब्युटीसियन तालिम, सेनिटरी प्याड बनाउने" जस्ता स्वःआयआर्जनका कार्यक्रम संचालन गरि उत्पादित सामाग्रीको बजारीकरणमा गाउँपालिकाले आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने छ ।
- बहुबिवाह, बालबिवाहको समुल अन्त्य गरिने कार्यक्रम ल्याइने छ ।
- "स्थानीय सरकार, एकल महिलाको साथ" भन्ने नाराको कार्यान्वयन गरि एकल महिलाको संरक्षण साथै सिप विकास एवं स्वरोजगारका कार्यक्रमहरू संचालनमा ल्याइने छ ।

लोपोन्मुख, सिमान्तकृत, दलित, आदिवासी जनजाति उत्थान

- गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने विभिन्न जातजाति र समुदायको पहिचान गर्दै तथ्यांक संकलन गरिनेछ ।
- लोपोन्मुख, सिमान्तकृत, दलित, आदिवासी जनजाति समुदायको वृहत्तर विकासको लागि सरोकारवालाहरूसँगको सहकार्यमा सशक्तीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

युवा तथा खेलकुद

- बुलिङटार गाउँ खेलकुद विकास समिति गठन गरी युवा तथा खेलकुद विकासको कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- हरेक दुई वडामा कम्तिमा एक खेलमैदानको पहिचान गरी त्यसको विकास गरिनेछ र एउटा गाउँपालिका स्तरीय प्याराफिट सहितको खेलमैदान/ रंगशाला निर्माण गरी पालिका स्तरिय प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।
- प्रत्येक वडा भित्रको क्लबहरुको पहिचान गरी त्यसलाई चाहिने भौतिक संरचना, श्रोत र साधनको प्रबन्ध गरी क्लबहरु बीच समन्वय गरिनेछ ।
- गाउँभित्रका वैदेशिक रोजगारमा रहेका, विभिन्न पेशा तथा व्यवसायमा संलग्न, बेरोजगार युवाहरुको तथ्यांक अभिलेखीकरण गर्दै युवा सूचना केन्द्र स्थापनामार्फत् युवा लक्षित कार्यक्रम सञ्चालनको अवधारणालाई अगाडि बढाइनेछ
- युवाहरुलाई उद्यमशील बन्न उत्प्रेरित गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँ युवा स्वयम् सेवक कार्यक्रम सञ्चालन गरी गाउँपालिकाका युवाहरुलाई गाउँ स्वयम् सेवकमा सूचीकृत हुन आह्वान गरिनेछ । यसरी सूचीकृत भएका युवाहरुलाई विपद् उद्धार तथा व्यवस्थापन लगायतका कार्यमा सहभागी गराइनेछ ।
- श्रमको सम्मान गर्ने संस्कृति विकास गर्न कृषि, पशुपालन तथा स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्यमी तथा स्वरोजगार युवालाई सम्मान र प्रोत्साहान गरिनेछ ।
- अन्तर विद्यालय, अन्तर क्लव फुटबल, भलिबल, क्रिकेट लगायतका खेल प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका अध्यक्ष कप खेलकुदमार्फत् महिला र पुरुष उमेर समुहमा आधारित खेलकुद सञ्चालन गरी गाउँपालिका भित्र राष्ट्रिय स्तरका खेलाडी उत्पादनमा जोड दिइनेछ ।
- विद्यालयहरुमा प्रत्येक साताको शुक्रबार अतिरिक्त क्रियाकलापमा खेलकुदलाई अनिवार्य गरिने छ ।
- पर्यटक आकर्षण गर्ने साहसिक र मनोरञ्जनात्मक खेलकुदलाई प्रवद्धन गरिनेछ ।
- औद्योगिक, कृषि तथा सामाजिक क्षेत्रको विकासका लागि युवाहरुमा व्यवसायिक तालिम संचालन गरिनेछ ।

पूर्वाधार विकास

- बुलिङटार गाउँपालिकाका प्रवेश गर्ने स्थानहरूमा बुलिङटार गाउँपालिका प्रवेश द्वार निर्माण गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाका सबै वडामा कम्तीमा एक वडा ,एक गाउँ गौरवको योजना सञ्चालन गरिने छ ।
- गाउँपालिकाभित्रका मुख्य सडकहरू जीर्ण वा खाडल भए तत्काल मर्मत गरिने छ ।
- गाउँपालिकामा डि.पि.आर तयार भएका योजनाहरूको स्रोत व्यवस्थापन तथा सुनिश्चितताको लागि संघ र प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिनेछ । साथै डि.पि.आर. हुन बाँकी योजनाहरूको गाउँपालिका मार्फत डि.पि.आर. तयार गरी स्रोत सुनिश्चिततातर्फ लगिनेछ ।
- बुलिङटारमा बसपार्क निर्माण कार्यको थालनी गरिनेछ । कालीगण्डकी कोरिडोर क्षेत्रमा ठुला तथा साना सवारीलाई व्यवस्थित पार्किङको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- दिगो, सुरक्षित र वातावरणमैत्री यातायात संजालको विस्तार गरिनेछ ।
- वडा केन्द्रदेखि गाँउपालिका केन्द्रसम्म जोड्ने सडकको स्तर वृद्धि गरिनेछ ।
- पर्यटक पदमार्ग संचालनको संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- कृषी उपज संकलन केन्द्रको स्तरोन्नति गरी चिस्यान केन्द्र निर्माण कार्यलाई अगाडि बढाईने छ ।
- पाहडी क्षेत्रका मार्गहरूमा आकस्मिक बिसौनीका लागी उपयुक्त स्थानहरूमा प्रतिक्षालय निर्माण गरिने छ ।
- सोलार , गोवर ग्यास प्लान्ट बनाउन वैकल्पिक उर्जा प्रवद्धन केन्द्रसँग पहल गरिनेछ ।
- रेडियो बुलिङटार स्थापनाका लागि प्रयत्न गरिनेछ ।
- विनास विनाको विकासको निति अपनाउदै पूर्वाधार निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

भूमि , भवन निर्माण तथा आवास ब्यवस्थापन

- व्यवस्थित सर्वसुलभ, दिगो र सुन्दर गाउँको विकास गर्दै बस्न योग्य र हेर्न लायक समृद्ध बुलिङटार बनाउने संकल्प सहित भू-उपभोग योजनामा आधारित व्यवस्थित एवम् योजनाबद्ध गाउँपालिका विकास कार्यक्रम गर्ने नीति लिइनेछ ।
- बुलिङटारका १ देखि ६ वडाका सम्म सम्भावित ठाउँहरूमा व्यवस्थित विकासको सम्भाव्यता अध्ययन गरी व्यवस्थित दीगो गाउँ निर्माणको कार्य अगाडि बढाइनेछ ।

- बुलिङटार-३ को बाभ्रगरा क्षेत्रमा बहुउद्देश्यीय बुलिङटार कार्यालय भवन निर्माणको लागि डि.पि.आर. तयार गरी स्रोत सुनिश्चिता गर्दै तिन वर्ष भित्र निर्माण सम्पन्न गर्ने गरी भवन निर्माण कार्य थालनी गरिनेछ ।
- बुलिङटार सभागृहको डिपिआर तयार गरी तीन वर्ष भित्रमा सम्पन्न गर्न स्रोतको सुनिश्चितता गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भू-उपयोग परिषद् गठन गरी जग्गाको वर्गिकरण गरिने छ ।
- भवन मापदण्ड कार्यन्वयन गरी सुरक्षित र वातावरण मैत्री भवन निर्माणमा जोड दिने ।
- राष्ट्रिय भवन निर्माण आचारसंहिता पूर्ण रूपमा कार्यन्वयन गरिनेछ ।
- स्थानीय भू-उपयोग योजना निर्माण गरी वातावरणमैत्री भवनहरू प्राविधिकको डिजाइन र सुपरिवेक्षणमा निर्माण गरिनेछ ।
- स्थानीय कामदारको दक्षतामा अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- एकीकृत वस्तीको लागि उपयुक्त जग्गाको खोजी गरी एकीकृत वस्तीको संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- एकीकृत वस्ती संबन्धी जनचृतना अभिवृद्धि गरी जनमत तयार गरिनेछ ।

सूचना, प्रविधि तथा सञ्चार

- गाउँपालिकाको वेवसाइटलाई आध्यावधिक राखी महत्वपूर्ण निर्णय, जानकारी र सूचनाहरूलाई वेवसाइटमा राख्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट प्रदान गरिने सबै प्रकारका सेवा सुविधाहरूलाई क्रमशः सफ्टवेयर प्रणाली तथा विद्युतीय माध्यमबाट संचालन गर्दै लगिनेछ ।
- गाउँपालिकाले प्रदान गर्ने सेवाहरूलाई डिजिटलाइजेशन गर्ने गरी एकीकृत तथा अन्तर-आवद्ध प्रविधि तथा तथ्याङ्क भण्डार विकासमा जोड दिने Server Management Infrastructure निर्माण गरिनेछ ।
- गाउँपालिका प्रवेश नाकाहरू तथा मुख्य बोभापोखरी, तरडखोला, खजुरी/घुमारी र कुटिया क्षेत्रमा डिजिटल बोड तथा होर्डिड बोर्ड राखिनेछ ।

- वडा कार्यालयलाई प्रविधिमैत्री बनाउनको लागि सबै वडा कार्यालयहरू, स्वास्थ्य कार्यालयहरूमा विद्युतीय हाजिरी जडान गरी Software को माध्यमबाट गाउँपालिकाबाटै अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सूचना, सबै प्रकारका सेवा, त्यस्तो सेवा प्रदान गर्दा लाग्ने सेवा शुल्क, सेवा प्रदान गर्ने जिम्मेवार शाखा एवं पदाधिकारी र सेवा लिनका लागि आवश्यक पर्ने कागजात तथा समय समेत उल्लेख भएको जानकारीलाई प्रविधिमैत्री सहित डिजिटल डिस्प्ले बोर्ड जडान गरिनेछ ।
- गाउँ वस्तुगत विवरण संकलन गरी डिजिटल गाउँ प्रोफाइल तयार गरिनेछ ।
- मोबाइल, टेलिफोन र इन्टरनेट नेटवर्कमा सुधार गर्न सेवा प्रदायकसँग समन्वय गरी गुणस्तर विकास गरिनेछ ।
- सूचना माग्ने र पाउने आम नागरिकहरूको नैसर्गिक अधिकार भएकाले सोको प्रत्याभूतिगर्न गाउँपालिकाले आफ्ना गतिविधिहरूलाई विभिन्न माध्यमबाट सहज र सर्वसुलभ रूपमा प्राप्त गर्न सक्ने तथा सार्वजनिक गर्ने गरी, Website का साथै सामाजिक सञ्चालहरूमार्फत् सूचनाको प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- गाउँसभाहरूको स्थानीय सञ्चार माध्यमबाट प्रत्यक्ष प्रशारण, कार्यपालिका बैठकको निर्णय प्रवक्ता मार्फत् सार्वजनिकीकरण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- हरेक सरकारी कार्यालयहरूमा र सामुदायिक भवनहरूमा सूचना प्रविधि पूर्वाधार विकास गरिनेछ ।
- सबै भेगमा मोबाइल डाटाको गुणस्तर बृद्धिका लागि आवश्यक पूर्वाधार विकास गरिनेछ ।
- सूचना प्रविधिसँग सम्बन्धित प्राविधिक जनशक्तिलाई तालिम गराई उनीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- गाउँपालिका कार्यालय, सम्पूर्ण वडा कार्यालय, सामुदायिक श्रोत पुस्तकालय, बजार क्षेत्र तथा महत्वपूर्ण पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा फ्रि वाईफाई चौतारी निर्माण गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाइने छ ।

उर्जा तथा विद्युतीकरण

- गाउँपालिकाभिन्न राष्ट्रिय प्रशारण लाइन नपुगेका स्थानमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणसंगको सहकार्यमा विद्युतीकरणको कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- वैकल्पिक उर्जा प्रविधि अन्तर्गत सोलार पम्पिङको प्रयोग गरी सिचाईको सुविधा व्यवस्था गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्युतीकरणमा सहभागी भएका भारतीपुर र कोखेटारको विद्युत ट्रान्समिटर लगाएतका समस्या समाधान गर्न पहल गरिनेछ ।
- विद्युत भोल्टेजको सुधार गर्ने कार्यका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसंग पहल गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका खोला तथा नदी क्षेत्रमा जलविद्युत आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन गरी जलविद्युत उत्पादनका लागि पहल गरिनेछ ।
- उज्यालो गाउँ अभियान अन्तर्गत सबै वडामा विद्युतीकरणका लागि पहल गरिनेछ ।
- पालिकाका सबै घरधुरी लगायत सार्वजनिक क्षेत्र, उद्योग व्यवसाय सञ्चालनमा समेत १२ है महिना गुणस्तरीय विद्युत सेवा उपलब्ध भएको हुनेछ ।
- विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जालाई गाउँपालिकाको कृषि, औद्योगिक उत्पादन तथा रोजगारीसंग जोड्दै लगिनेछ ।
- नवीकरणीय उर्जाको प्रयोग मार्फत कृषि तथा औद्योगिक क्षेत्रलाई प्रविधिमैत्री बनाई रोजगारी सिर्जना गरिनेछ । विद्युत सेवालालाई दीगो र भरपर्दो बनाई उर्जा सुरक्षामा योगदान पुयाउनु ।
- Solar Street light को लागि पहल गरिनेछ ।

प्रकोप नियन्त्रण तथा विपद् व्यवस्थापन

- प्राकृतिक तथा मानवीय कारणले हुनसक्ने विपद् जोखिमको नक्साङ्कन तथा विपद् प्रतिकार्य योजना र स्थानीय जलवायु अनुकूलन नीति तथा योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- विपद्को अवस्थामा तत्काल उद्धार लागि Rapid Response Team निर्माण गरी आवश्यक सामग्रीहरू सहित विपद् व्यवस्थापन तालिम प्रदान गरिनेछ । युवा स्वयम् सेवकलाई विपद् उद्धार कार्यमा परिचालन गरिनेछ ।

- विपत्तिबाट तुरुन्त राहत कार्य गर्न गाउँपालिका, सशस्त्र प्रहरी, नेपाल प्रहरी, नेपाली सेना, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, युवा स्वयम् सेवक लगायतसँग समन्वय गरी तुरुन्त प्राथमिक राहत र दीर्घकालीन योजना बनाइनेछ ।
- जोखिम न्यूनीकरण र पूर्णस्थापनाका लागि भरपर्दो सुचना प्रणाली र संयन्त्रको निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- गापामा विपद् सम्बन्धी योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- खाली रहेका बिद्यालयहरूको भवन, सामुदायिक भवन आदिलाई विपदको समयमा आश्रय स्थलको रूपमा विकास गरिनेछ ।

वन, वातावरण तथा भू-संरक्षण

- स्थानीय वन ऐन निर्माण गरी वन संरक्षण, सम्बर्द्धन र सदुपयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका सामुदायिक वनसँगको सहकार्यमा एक सामुदायिक वन एक वनवाटिका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- वन कार्यालय तथा अन्य सम्बद्ध सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूको साभेदारीमा नर्सरीहरूको स्थापना र विस्तार गरिनेछ ।
- सामुदायिक वन क्षेत्रमा फलफुलको वृक्षारोपण गरी बादर लगायत वन्यजन्तु बस्ती तर्फ नआउने वातावरण तयार गर्न समन्वय गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्र सञ्चालित ठुला आयोजनाहरूको निर्माणमा वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन र Bio Engineering को प्रविधि अनिवार्य अवलम्बन गरिनेछ ।
- सडक, भवन तथा भौतिक पूर्वाधारहरूको निर्माण गर्दा सुन्तुलित, दिगो तथा उत्थानशील विकास अवधारणालाई अवलम्बन गरिनेछ । हरित गाउँ पवर्द्धन गरी वातावरणीय प्रदुषण न्यूनीकरण गर्न एवम् सडक सुरक्षा समेतको कार्यको लागि सडकको दायाँवायाँ वृक्षारोपण गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- रोगको स्रोत धुवाँ र धुलो : घरको भान्सामा बनाऔँ आधुनिक चुलो कार्यक्रम मार्फत सुधारिएको चुलोको प्रयोग गर्न गाउँबासीलाई अभिप्रेरित गरिनेछ ।
- नविकरणीय उर्जा (बायोग्याँस, विद्युतीय चुलो, सुधारिएको चुलो, सौर्य उर्जा) जस्ता कार्यक्रम प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

- गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक, ऐलानी र पर्ती जग्गा पहिचान गरी संरक्षण र वृक्षारोपण गरिनेछ ।
- सामुदायिक, निजी तथा साभेदारी वनलाई दीर्घकालिन रूपमा आयआर्जन हुन सक्ने जडीबुटी, काठ, दाउरा, घाँसका लागि बहुमुल्य बोट विरुवाहरूको वृक्षारोपण गर्न प्रेरित गरिनेछ ।
- विभिन्न व्यवस्थापन प्रणालीबाट उत्पादित काठजन्य वस्तु र जडीबुटीको उत्पादन, प्रशोधन र उपयोगमा विविधीकरण र प्रविधि विकास गरी नयां रोजगारी र उत्पादनका क्षेत्र सिर्जना गरिनेछ ।

खानेपानी , सरसफाई तथा फोहोरमैला ब्यवस्थापन

- खानेपानी पहुँच नभएका स्थानमा खानेपानी आयोजना स्थापना गर्दै सबै गाउँपालिकाबासीलाई शुद्ध पिउने पानीको सेवाका लागि एक घर एक धारा नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- आवश्यक स्थानको पहिचान गरी सार्वजनिक शौचालयहरू निर्माण गरी खुला दिसा-पिसाब मुक्त क्षेत्र कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- वातावाण संरक्षणका निमित्त सार्वजनिक स्थलहरूमा सफाई अभियान चलाइनेछ ।
- खानेपानीको मुल संरक्षणको लागि वृक्षारोपण गरिनेछ ।
- निर्माणाधीन खानेपानी आयोजनाहरू समयमा नै सम्पन्न गरी चालु आयोजनाको मर्मत र स्तरोन्नती गर्ने ।
- एकीकृत खानेपानी व्यवस्थापन गुरुयोजना तयार पारी लागु गरिनेछ ।
- Water Treatment Methods प्रवर्द्धन गरि शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था गरिनेछ ।

सार्वजनिक नीजि साभेदारी तथा गैरसरकारी सस्था

- गैर सरकारी संस्थाहरूले कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा गाउँपालिकासंग समन्वय गरी गाउँपालिकाले तोकेको क्षेत्रमा गर्नुपर्नेछ साथै कार्यक्रमको वार्षिक प्रगति विवरण गाउँपालिकामा पेस गर्नुपर्नेछ । यसरी पेस भएको कार्यक्रम गाउँपालिकाको वुलेटिनमा प्रकाशन गरिनेछ ।
- जनचेतना, तालिम, अभिमुखिकरण, सशक्तिकरण जस्ता कार्यक्रमहरूमा गाउँपालिकामा सूचिकृत सामाजिक तथा गैरसरकारी संघसंस्थासँग सहकार्य तथा साभेदारी गरिनेछ ।
- गाउँ क्षेत्रमा कार्यगर्ने संघसंस्थाहरूले पेश गरेको प्रतिवेदन र प्राप्त उपलब्धीको आधारमा महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने संघसंस्थाहरूलाई सम्मान गरिनेछ ।

मेलमिलाप तथा न्यायिक समिति

- स्थानीय न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई छिटो, छरितो र थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- अन्तरपालिका अनुभव आदानप्रदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- न्यायीक समिति र जिल्ला अदालत बीच नियमिति अन्तर्क्रिया र सिकाइ कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सबै वडाहरूमा मेलमिलाप केन्द्र स्थापना गरी वडा स्तरमा नै मेलमिलाप गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- स्थानीय तहमा आउने विवाद र मानव अधिकारको विषयमा न्यायिक समिति सदस्य र मेलमिलापकर्ताहरूलाई अभिमुखिकरण गरिने छ ।

शान्ति सुरक्षा

- गाउँपालिकामा गाउँ प्रहरीको व्यवस्थापन गरी परिचालन गरिनेछ ।
- स्थानीय मेला जात्राको व्यवस्थापन र सुरक्षा गरिने छ ।

जलाधार संरक्षण

- जलवायु परिवर्तनको असर र जोखिम सम्बन्धमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्दै अनुकूलन र न्यूनीकरणका उपायहरू अवलम्बन गर्न स्थानीय समुदाय लगायत सबै सरोकारवालाहरूको क्षमता विकास गरिनेछ ।
- जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी तथ्यांकहरू संकलन गरी जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी सूचनामूलक र सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- जलवायु उत्पन्न प्रकोप व्यवस्थापन गर्न पूर्वतयारी तथा सचेतना निर्माण गर्ने कार्य गरिनेछ ।

भाषा, धर्म तथा संस्कृति

- स्थानीय मगर संस्कृतिलाई जीवन्त राख्न परम्परागत गित नाच र बाजाको संरक्षण गरिने कार्यक्रम ल्याइने छ ।

- मगर समुदायको कौरा, झ्याउरे, ब्राह्मण क्षत्रीको वालन, भजन, चुड्का तथा विविध परम्परागत गित नाँचको प्रवर्धन गर्न सांस्कृतिक महोत्सव गर्ने कार्यक्रम ल्याईने छ ।

सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षण

- छुवाछुत मुक्त घोषणालाई व्यवहारिक रूपमा कार्यान्वयन गर्नका लागि स्थानीय सर्वपक्षिय/सर्वदलीय बृहद सचेतना मुलक कार्यक्रमको व्यवस्था गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्रका परम्परागत सीपहरुलाई बैज्ञानिक ढंगबाट व्यावसायिककरण गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- गाउँपालिकाका हरेक नागरिक हरुलाई राष्ट्रिय परिचय पत्रको पहुँचमा पुर्याईने छ ।

स्थानीय सेवा शुल्क :

- ढुंगा गिट्टी वालुवा जस्ता नदिजन्य पदार्थको उत्खनन र वेचविखन प्रचलित कानून बमोजिम राजश्व संकलन गर्दै राजश्वलाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गरिने छ ।

तथ्यांक संकलन :

- व्यक्तिगत घटना दर्तालाई सरल बनाई गरिव घर परिवार पहिचान र बेरोजगारी नागरिकको तथ्यांक संकलन गरिने छ ।
- सम्पूर्ण वडाहरुमा आगामी आर्थिक वर्ष देखि व्यक्तिगत घटना दर्ता कार्यलाई अनलाईन मार्फत गरिनेछ ।

यस नीति तथा कार्यक्रमले बहुक्षेत्रिय विकासमा प्राथमिकता राखेको अवगत गराउन चाहन्छु । विभिन्न क्षेत्रको विकासले मात्र दिगो विकास प्राप्त गर्न सकिने अवधारणा अनुरूप तत् तत् क्षेत्रमा बजेट विनियोजन हुने व्यहोरा यस नीति तथा कार्यक्रम मार्फत अवगत गराउन चाहन्छु । र अन्त्यमा यो नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्न सघाउने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरु, कर्मचारी, सरोकारवाला, सर्वसाधारण, नागरिक समाज, बुद्धिजीवीहरु प्रति धन्यवाद व्यक्त गर्दै नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छु । छलफल गरी पारित गरिदिनुहुन सम्पूर्ण कार्यपालिका सदस्य ज्यू समक्ष हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

अध्यक्ष

बुलिडटार गाउँपालिका